

Діденко Є. В.

к.е.н., доцент кафедри економічної кібернетики

та управління економічною безпекою,

Харківський національний університет радіоелектроніки

ІННОВАЦІЙНИЙ ДОСВІД ЗБЕРЕЖЕННЯ ТА РОЗВИТКУ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ

У цей час зміни у підходах до поєднання концептуальних засад збереження та розвитку культурної спадщини обумовили виникнення нових стратегій діяльності закладів культури.

Культурна спадщина країн Західної та Східної Європи є об'єктом дослідження міжнародного рівня. Організація Об'єднаних Націй означила інвестиційну, інноваційну та приватно-підприємницьку діяльність як основні рушійні сили економічного зростання, підвищення продуктивності праці та створення робочих місць [1]. Інноваційна складова цієї діяльності дає можливості використання потенціалу різних країн у збереженні та розвитку культурної спадщини [2].

Метою роботи є дослідження інноваційних складових стратегії розвитку культурної спадщини країни. Прикладом реалізації інноваційної стратегії обрано впровадження інноваційних практик розвитку замкової культури країни.

Аналізуючи стан і шляхи вирішення проблеми, Президент України Володимир Зеленський під час інтерв'ю українським телеканалам у рамках Форуму «Україна 30. Інфраструктура» означив інноваційний напрямок поступового переходу до застосування широкого кола засобів державно-приватного партнерства, створення концесій та цільового державного інвестування [3]. З цією метою Україна планує впровадити «Програму великої реставрації» біля 150 об'єктів культурної спадщини.

Інноваційна складова стратегії культурного розвитку нації, яка діє у Франції, полягає в організації збалансованої взаємодії інституцій різних форм власності. Це дає можливість розподіляти ризики володіння, розпорядження та використання об'єктів культурної спадщини між різними суб'єктами підприємницької діяльності. Практика використання стратегії інноваційного розвитку дозволила для замків Франції класифікувати 12 концептуальних засад організації діяльності, а саме: рекорд, сюрприз, краса/поганий смак, екзотика, фантастика, казус, загадка, заборона, скандал, ризик, катастрофа.

Виокремлені класифікаційні ознаки дозволяють згрупувати практику французьких замків не тільки за базовою ідеєю організації діяльності, але й у порівнянні з тематичними парками та музеями, як такими, які мають значну кількість спільних рис: виставки замків набувають ознак тематичних парків, тематичні парки – музейних експозицій, музейні експозиції – замкових виставок і т.д., що зумовлено наявністю загальної для них здатності зберігати та оновлювати природну, матеріальну та нематеріальну спадщину країни.

Якщо раніше основою виставки тематичного парку були реконструкція, театралізація, анімація; основу музейної експозиції склали об'єкти еспонування та автентичні експонати; основою експозиції замку був автентичний спосіб життя, майстерність, традиції, то тепер (із зміною характеристик об'єктів консервації та демонстрації, методів та форм поширення історичних подій серед нових поколінь) замки, музеї та тематичні парки здебільшого поєднують в собі характеристики один одного.

Наявний досвід реалізації стратегій інноваційного розвитку надає можливостей використання готових інноваційних рішень з валоризації культурної спадщини відповідно до рівня ризиків інноваційної та інвестиційної діяльності, а саме: напівзруйновані замки, діючі замки, перлини культурної спадщини.

Розглянуті концептуальні положення реалізації інноваційних стратегій збереження та розвитку культурної спадщини країни дозволяють зробити такі

висновки: а) замок як культурний комплекс є центром ідей, технологій, інструментів, виконавського мистецтва, носієм звичок, ритуалів, традицій, джерелом мистецтва, скульптури, архітектурних творів, дизайну, ландшафтних рішень; б) суспільна цінність замку та послуг, які він пропонує, є переважними, визначаючими його майбутнє в сучасному світі. Замки як об'єкти культурної спадщини сприяють передачі досвіду та знань з покоління в покоління; в) культурна функція замку, як елемента, інтегрованого в матрицю суспільної свідомості, виявляється в прагненні зрозуміти сенс життя, зберегати і розвивати традиції, самобутність нації з метою захисту її ідентичності.

У цілому, слід видзначити позитивний вплив досліджених інноваційних підходів до реалізації стратегій розвитку замкової культури Франції на зростання культурного рівня країн третього світу і можливість їх використання в практичній діяльності культурних комплексів України. Також, на окрему увагу заслуговує практичне поєднання концептуальних засад діяльності різних культурних закладів, яке має на меті знаходження ресурсів збереження та розвитку культурної спадщини.

Перелік джерел посилання

1. Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development: Resolution adopted by the General Assembly on 25 September 2015. A/RES/70/1. URL: https://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/70/1&Lang=E.

2. Nataliia Moroz. Patrimoines, patrimonialisation, dépatrimonialisation : quelles images et quelles pratiques touristiques pour l'Ukraine? These de doctorat en géographie, aménagement et urbanisme de l'Université de Lyon. Lyon : École Doctorale 483 Sciences sociales. 2020. 594p.

3. Володимир Зеленський. Доповідь на Всеукраїнському форумі «Україна 30. Інфраструктура». URL: <https://www.president.gov.ua/en/news/programa-velika-restavraciya-rozrahovana-na-kilka-rokiv-pere-66669>.